

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Kočevska Reka docela uničena

Požar je divjal do danes zjutraj ter je upepelil 13 stanovanjskih hiš in 75 gospodarskih objektov — Obup prebivalstva je nepopisen — Ogenj so povzročili 3 do 5 letni otroci

Kočevje, 10. maja. Ni se še poleglo razburjenje, ki ga je povzročil katastrofalni požar v Glinku pri Mirni, že je vso Dolenjsko pretresla vest o novi požarni katastrofi, ki je včeraj zadela Kočevsko Reko, 16 km od Kočevja oddaljeno lepo vas, ki ima okrog tisoč prebivalcev in šteje okrog 120 hiš.

Včeraj okrog pol 12. je začelo biti plat zvona, po vasi pa se je razlegel klic »Ogenj, goril« in vzdramil prebivalstvo iz praznične razpoloženja. Predno so se ljudje prav zavedli, kaj se godi, je bilo osem velikih objektov v plamenih. Ogromni ognjeni zublji so švigali visoko v zrak, veter pa je raznašal goreče utrinke daleč naokrog, tako da se je vsul nad naselbino pravcati ognjeni dež. Ljudje so preplašeni begali po vasi in hiteli na pomoč, kaj kmalu pa se je izkazalo, da divjajočega ognjenega elementa ne bo mogoče zlahka ukrotiti. Domače gasilno društvo si je zaman prizadevalo, da bi požar omejilo. Od gorečih objektov se je razširjala tako huda vročina, da gasilci niso mogli niti blizu.

Ljudje so v obupu vili roke in z grozo opazovali, kako se ogenj vedno bolj širi ter objema hišo za hišo. V par urah je postalo 20 trdnih posestnikov beračev. Med drugimi je pogorela tudi hiša, v kateri je bil nastanjen poštni urad. Vsled tega je bila prekinjena tudi telefonska in brzojavna zveza, tako da niti ni bilo mogoče klicati na pomoč. V Kočevje so poslali kolesarja, ki je obvestil o katastrofi tamošnje gasilce, ki so nato odbrzeli z motorno brizgalno na pomoč. Vest o nepopisni katastrofi se je v prvih popoldanskih urah raznesla po vsej Dolenjski in od blizu in daleč so prihitali v Kočevsko Reko gasilski oddelki, da pomagajo pri gašenju največjega požara, kar jih je bilo tekom zadnjih let v Sloveniji.

S skupnimi naporci se je šele proti polnoči posrečilo požar lokalizirati in pogasiti. Na raznih krajih pa je gorelo še vse do danes zjutraj, tako da so zunanji gasilci šele tekom današnjega dopoldneva odšli, dočim so domačini, Kočevjarji in gasilci iz bližnjih krajev ostali za stražo na goršču. Pod pepelom namreč še vedno tli in bi vsak najmanjši veter povzročil nov požar. V Kočevski Reki vlada nepopisen obup. Mnogih se je nenadna nesreča tako dojmila da so kakor iz uma in jih ni mogoče potolažiti. Več ljudi je hotelo končati v plamenih in le s težavo so jih odvrnili od tega namena.

Škoda se ne da niti približno oceniti. Pogorelo je po dosedanjih ugotovitvah 26 posestnikov okrog 70 objektov. Uničene so vse zaloge sena, živeža in skoraj vse gospodarsko orodje. Poginilo je tudi mnogo živine. Obupani prebivalci so rešili samo nekaj živeža in del pohištva, vse drugo pa je zgorelo. Škoda sega v milijone in je krita le z neznamno zavarovalnino, ki pa seveda niti z daleka ne more omiliti nastale bede. Prebivalstvo je obupano in polaga svojo zadnjo nado na pomoč oblasti. Na pogoriščih se odigravajo pretresljivi prizori in ljudje kar ne morejo verjeti, da so jim lepi domovi uničeni.

Ogenj so povzročili otroci z nepredvidnim ravnanjem z vžigalicami. Za par dinarjev, ki so jih dobili za bombončke, so si kupili vžigalice ter so se igrali za skednjem posestnika Dukerja. Bržkone so si hoteli zakuriti ogenj ki pa je zajel kozolec in povzročil to strašno katastrofo.

Na lice mesta je danes dospel sreski poglavar iz Kočevja, odposlanec ljubljanske oblasti in ljubljanskega velikega župana, ki bodo skupno ukrenili primerne korake za prvo pomoč težko prizadetemu prebivalstvu.

Kočevje, 10. maja. Naknadno se doznava o požaru v Kočevju še naslednje podrobnosti. Najhuje so prizadeti posestniki Braune in Lavrič in Cimprič, ki so šele lansko leto na novo pozidali svoje domove. Trgovca Braune in Cimpriču je pogorela tudi trgovina z vsemi zaloga mi tako da trpita gotovo največjo škodo. Zlasti Braune je izgubil vse, tako da je postal iz najbogatejšega posestnika berač. Nadalje so docela pogorele gostilne Haas, stara Mediceva in Braunejeva. Ostala sta samo hotel Medic in gostilna Lackner, pa tudi tema je pogorelo vse drugo. Tudi trgovec Stiene je zelo prizadet, ker so uničene vse zaloge blaga. Požar je zajel tudi cerkev in so plameni že lizali po strehi. Le vrlim gasilcem iz Stalcerjev se je zahvaliti, da je cerkev rešena.

Pri reševalni akciji je sodelovalo 16 gasilnih društev. Nepoškodovana je ostala samo žandarmerijska postaja in Činkovo posestvo. Reševalna akcija je bila zelo otežkočena, ker je začelo primanjkovati vode. Vodo so črpali iz bližnjega potoka in treh studencev, ki pa so kmalu docela usahnili. Izborno se je obnesla motorna brizgalna kočevskih gasilcev, ki ima gotovo največ zaslug, da katastrofa ni še večja. Domačim gasilcem je pogorel tudi gasilni dom, tako da so rešili samo orodje, ki so ga uporabljali pri gasilni akciji.

Po zadnjih poročilih je pogorelo skupno 13 stanovanjskih hiš in 75 gospodarskih poslopij. Otroci, ki so povzročili katastrofo, so v starosti 3—5 let.

Človeških žrtev k sreči ni bilo in tudi živino so večinoma rešili. Zgorelo je samo pet prašičev in ena krava.

Berlinski komunisti napovedujejo za 1 avgust nove, še večje nemire

Poziv komunistov za nastop po vsej Nemčiji. — Protestna zborovanja v Rusiji. — 1. avgust naj bo pričetek komunistične revolucije.

Berlin, 10. maja. Namesto ustavljenega glasila komunistične stranke »Rote Fahne« izdajajo komunisti nov list »Rotes Tempo«. V današnji številki objavlja list poziv na velike demonstracije, ki bi se naj vršile 1. avgusta v Berlinu in po vseh večjih mestih Nemčije. Poziv poudarja, da se naj delavstvo že sedaj pripravi za nove borbe na barikadah, ki pa tokrat ne bodo končale z neuspehom, ker si bo delavstvo ovrnilo vse izkušnje 1. maja in se v svoji borbi poslužilo enakih metod, kakor jih je po-

kazala berlinska policija. 1. avgust mora biti pričetek svetovne komunistične revolucije in demonstracija v Berlinu signal za komunistično delavstvo po vsem svetu. — Moskva, 10. maja. V Leningradu in drugih večjih mestih so se vršile včeraj velike demonstracije zaradi prvomajskih dogodkov v Berlinu. V sprejetih resolucijah preklinjajo komunisti nemške socialne demokrate ter pozivajo nemško delavstvo k skupnemu nastopu pri prihodnjih demonstracijah.

Mednarodni kongresi

— Beograd, 10. maja. V prihodnjih mesecih se bo vršilo večje število mednarodnih kongresov, kjer bodo sodelovali tudi predstavniki naše države. Od 3. do 5. junija bo v Poznanju na Poljskem kongres slovenskih filozofov. S kongresom bo združena velika razstava kulturnega in gospodarskega življenja na Poljskem. V Luydu na Švedskem bo od 27. do 29. avgusta mednarodni kongres za proučevanje verske zgodovine. Od 23. do 27. septembra bo v Varšavi kongres slovenskih matematikov. V Bostonu se bo vršil od 19. do 23. avgusta mednarodni kongres filozofov. V Cambridgeu bo od 16. do 23. avgusta peti mednarodni kongres botanikov.

Pristopite k „Vodnikovim družbi“

Navdušen sprejem ljubljanske opere v Splitu

Davi so prispeli člani ljubljanske opere v Split, kjer bodo gostovali. — Gledališče je za vse predstave razprodano.

— Split, 10. maja. Davi so prispeli semkaj pod vodstvom ravnatelja Poliča člani ljubljanske opere, ki bo gostovala v Splitu. Gostom, ki so znani že iz prejšnjih let, je bil prirejen na kolodvoru zelo lep sprejem. Številna publika je slovenske igralce pozdravljala kot stare znanke, opoldne jim je gleda-

liška uprava priredila skupno z mestno občino svečan banket. Danes zvečer bo ljubljanska opera vprizorila »Fausta«. Gledališče je bilo že včeraj docela razprodano in so tudi prihodnje predstave že docela razprodane. Verjetno je, da bo morala ljubljanska opera svoje gostovanje podaljšati.

Zagoneten umor v Beogradu

V Nišu so našli med potniško prtljago truplo neznanega moškega — Pošiljka je bila poslana iz Beograda na fingiran naslov

— Niš, 10. maja. Davi so našli v železniškem skladišču za potniško prtljago v Nišu v nekem paketu razsekano človeško truplo. Iz paketa, ki je bil dne 7. maja zvečer odposlan iz Beograda na naslov dr. Pavloviča v Nišu, ki pa seveda ne eksistira, se je širil čuden smrad, zaradi česar so paket komisijonalno odprli in ugotovili njegovo nenavadno vsebino. Truplo je bilo najprej omotano v slamo, nato zašito v vrečevino in obdano z deskami, vse skupaj pa vtaknjeno v večjo vrečo, ki je bila zašita. Gre za truplo moškega srednje starosti, očitno boljšega stanu, kar sklepajo po tem, ker so nohti zelo skrbno negovani. O čudni najdbi je bila takoj obveščena policija v Beogradu, ki vrši sedaj poizvedbe. Truplo je bilo prepeljano v niško bolnico, kjer ostane do nadaljnjih odredb.

Krvava bitka s Francozi v Inomostu

Pri včerajšnjem filmanju zgodovinske bitke na hribu Isel je bilo ranjenih 37 »vojščakov«, deloma zelo težko.

— Inomost, 10. maja. Včeraj je nemška filmska družba posnela v mestu in okolici prizore za film o tirolskih osvobodilnih bojih s Francozi, zlasti pa znamenito bitko na hribu Isel nad Inomostom. Pri filmanju je sodelovalo vse mesto, ki je bilo za včerajšnji dan z velikimi žrtvami spremenjeno v vojaško taborišče iz leta 1809. Po mestu je mrgolelo tirolskih strelcev Andreja Hoferja v slikovitih narodnih nošah, po ulicah pa so se kretali tudi veliki oddelki Napoleonove armade. Največja pažnja pa se je polagala na vzporeditev bitke na hribu Isel. Iz muzejev in starih orožarn so privlekli vse stare topove, ki so zavzeli svoje pozicije in bruhalo »smrtonosni« ogenj na Napoleonove vojske. V bitki je sodelovalo nad 3000 ljudi. Statisti, več-

noma tirolski domačini, pa so se tako vživel v svoje vloge, da se je filmska bitka spremenila v krvavo borbo. V svojem navdušenju so tirolski strelci tako srdito navalili na »Francoze«, da je ostalo 37 nasprotnikov na »bojišču«. Rešilni oddelki je bil ves popolne zaposlen s prevozom ranjenecv v bolnico, kjer so morali izvršiti več nevarnih operacij. Nekemu »vojščaku« je eksplodirala po nesreči raketa, ki jo je nosil v žepu svoje suknje. Dobil je tako težke poškodbe, da bo bržkone umrl. Ostali ranjenci imajo večinoma zlomljene roke, noge in druge slične poškodbe. Največ ranjenecv imajo »Francozi«, pa tudi tirolski strelci so imeli par težkih žrtev. V mestu danes seveda vse govori o tej bitki, ki vzbuja živahne komentare in polemike.

1 milijon za izsleditev atentatorja

Dosedanja preiskava glede atentata na Voldemarasa je ostala brezuspešna.

— Kovno, 10. maja. Preiskava glede atentata na ministrskega predsednika Voldemarasa je ostala doslej brezuspešna. O atentatorjih ni nobenega sledu. Policija je aretirala v zvezi z atentatom okrog 58 ljudi, vendar pa jih je morala vse zopet izpustiti, ker se je izkazalo, da nimajo z atentatom nobene zveze. Vlada je razpisala za izsleditev atentatorja 50.000 litvudov (okrog 1

milijon Din). Težko ranjeni nečak ministrskega predsednika, ki je dobil tri strele v trebuh, bo ostal bržkone pri življenju. Operacija je uspela in zdravniški upajo, da ne bo prišlo do komplikacij. Tudi ordonančni oficir Verbički je na potu okrevanja. Predsednik republike ga je odlikoval z vitežkim redom.

Tujskoprometna anketa

— Beograd, 10. maja. Savez za pospeševanje tujskega prometa priredi 17. maja anketo, na kateri se bo razpravljalo o našem tujskem prometu, zlasti pa o tujsko prometnih stremeljenjih v Primorju.

Mednarodna razstava šumske industrije

— Beograd, 10. maja. Od 14. do 31. maja bo na Reki mednarodna razstava šumske industrije. Na to razstavo je bila pozvana tudi naša šumska industrija, ki pa doslej ni ulegla sklepati o svoji udeležbi. Razstave se med drugimi udeležita tudi Rumunija in Češkoslovaška.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 8. maja. Na policiji je prijavil Teodor Leon, da je neznan storilec vlomil v njegov paviljon »Volga« na velesejmu in mu odnesel razno posodo ter šest turških kavčnih skodelic. Skupna škoda znaša 1000 Din. Tat je prišel v paviljon na ta način, da je odtrgal ključavnico na vratih. Na Kodeljevem

si gradi magistratni oficijal Ivan Melik hišo. V nedograjeno stavbo se je pa te dni splazil neznan zlobnež in mu v stranišču ter v rezervarij potrgal več vodovodnih cevi. Cevi so bile vredne 100 Din. škoda, ki jo je povzročil zlobnež, pa znaša 1000 Din. Iz vse poškodbe je razvidno, da gre za čin osvete in da zlikovec ni imel namena krasti.

Trgovcu Antonu Verbiču je bil na Galusovem nabrežju ukraden ročni voziček, vreden 1000 Din. Na Vodnikovem trgu je neznan žepar izmaknil branjevki Joži Zatljevi denarnico z 90 Din gotovine.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 799.60, Berlin 13.49, Amsterdam 22.87, Budimpešta 9.9178, Milan 297.97, London 276.03, Newyork 56.78, Pariz 222.30, Praga 168.33, Curih 1095.9.

Effekti: Volja škoda 416.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Dunaj 73, Berlin 123.10, Budimpešta 90.55, Praga 15.365, Milan 27.19, Pariz 20.28, London 25.19, Newyork 519.15.

Pred kolektivno razstavo Jakopičevih del v Zagrebu

Osnovni se je že pripravljali odbor pod predsedstvom Ivana Meštrovića. — Jakopič je zadovoljen z uspehom razstave v Ljubljani. — Rembrandt, ki je našemu mojstru eden najdražjih.

Ljubljana, 10. maja.

Res je, Rembrandt mi je eden najdražjih. Poleg Tintoretta, Michelangela, el Greca — najdražji. Namreč: njega zrem zmerom kot moža sredi življenja, vsega življenjskega; človeka sredi bujne, bogate in močnejše reke, ki mu je vsaka kaplja, vsak val blizu in v njegovem silnem ustvarjanju predmet predmeta interesa in ljubezni. Redki so umetniki tolike neposrednosti in tako univerzalne svobode. Pri njem ni mate nobenega lepote tipa — posegal je za vsemagajočimi predmeti, brez omejitve in povsod je ostal stvarnik in samo stvarnik. Njegova visoka čistost pojma in občutka vzbujajo v meni nekaj neizrazljivega. Vsa njegova dela so polna čudežne jasnosti, ki vre iz cele osebnosti in je vsa tako neizrekljivo človeška.

(Mojster Jakopič v svojem zborniku, ki izide tudi v založbi Tiskovne zadrage.)

— V svojem zborniku pripovedujete o velikim spoštovanjem o Rembrandtu. Ali bi bili tako ljubozni in mi za naše čitatelje kaj več povedali o njem?

Rembrandt »Mladenič z mečem«

— Prav rad! — Rembrandt je bil rojen l. 1606. kot sin prestopca, a precej premožnega mlinarja. Solal se je v slikarstvu doma in v Amsterdamu. Prve njegove slike predstavljajo njega samega. Z avtoportretom je začel in z njim je tudi končal svojo življenjsko pot. Na ta način lahko zasledujemo spremembe v njegovi zunanosti od leta do leta. Samemu sebi si je bil najljubši model, ob katerem se je poskušal v svetlobnih in izraznih študijah.

L. 1634. se je Rembrandt poročil s Sasko van Uilenburgh, ki mu je prinesla v zakon okoli 40.000 goldinarjev. Ker je kot slikar mnogo zaslužil, je živel v zelo dobrih materialnih razmerah. Živel je zelo razkošno, kar je imelo po ženini smrti l. 1642. za posledico, da je finančno vedno bolj propadal tako, da je končno prišel na beraško palico. Slikarstvo je čedalje bolj napredoval in ker ljudje niso razumeli njegovih slik, tudi ni imel več odjemalcev. Umril je v največji revščini l. 1669. pozabljen od svojih rojakov, ki so mu nedavno še navdušeno peli hvalo.

Rembrandtovo intenzivno duhovno doživljanje in gledanje narave sta v tako harmonični zvezi kot pri nobenem drugem umetniku. Zato so njegove podobe, čeprav so dostikrat tudi po kompoziciji bogate, vendarle po izrazu preproste, jasne in človeške, neobtežene s časovno aktualnostjo.

— Iz Rembrandtovega življenja pesnik, da se prodajali njegove slike po njegovi smrti po 6 grošev. Sedaj jih prodajajo po več milijonov frankov. Njegov mladenič s mečem n. pr. je bil pred kratkim pronaš za okoli 5 milijonov frankov. Kaj pravite o tej pomembni sliki?

— Slika se mi zdi ponovitev druge, skoraj enake slike, katere lastnik je g. Lindsay Holford v Londonu. Rembrandt se je z gotovimi problemi rad delal časa bavil in je zato svoje slike po večkrat izdelal z nekaterimi spremembami. Njegove slike so mnogokrat kopirali in bi si moral temeljito ogledati original, da bi mogel točno ugotoviti izvirnost njegove slike. Po tej skromni reprodukciji sodeč je v sliki Rembrandtov duh. Slika datira približno iz l. 1644.

— S kakšnimi načrti se bavite sedaj?

— Pripravljam se za razstavo v Zagrebu, kjer hočejo tudi proslaviti mojo 60letnico. Vzponbuda je izšla iz slovenskega prostovoljnega društva v Zagrebu. Osnovni se je že pripravljali odbor pod predsedstvom Ivana Meštrovića. Kakor je predvideno, se bo vršila na predvečer otvoritve razstave v Umetniškem paviljonu na Zrinjevcu, dne 7. junija slavnostna predstava Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentlorske« v režiji g. Nučiča. Moje misli so pa v resnici že tam, kjer se končajo vsa ta praznovanja in se bom mogel v miru in z novo vneto posvetiti svojemu umetniškemu udejstvovanju.

— Kako ste zadovoljni z uspehom svoje razstave?

— Če vpoštevamo obstoječe razmere, lahko rečem, da je obisk zadovoljiv. S primernim opazovanjem na to razstavo pa bi bil uspeh nedvomno mnogo večji. Značaj našega naroda je tak, da ga je treba še prav posebno in večkrat vzpodbujati k duševnemu sodelovanju. Meni samemu preseda, da bi delal z besedami reklamo za svoja umetniška stremeljenja.

×

V založbi Tiskovne zadrage v Ljubljani izide v kratkem Jakopičev jubilejni zbornik, ki mu bodo pridružene več in enobarvne reprodukcije najboljših Jakopičevih umetnikov. Vabimo, da kot ljubitelji lepe umetnosti Jakopičev zbornik naročite. Na željo dovolimo plačilo v treh zaporednih mesečnih obrokih.

KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani.

Moški preveč zahtevajo od žene. — O najvažnejšem življenjskem problemu ljudje niso poučeni.

29

Oprostite, gospod urednik, da napišem tudi jaz besedo, zakaj se ne omožim. Ni sem imela namena pisati, ker pišejo druge itak mnogo čeravno nekoliko premalo o vzrokih ki jih je ustvaril moški spol, da je položaj žene tako poniževalen! Kajti moški si domišljajo vse mogoče pravice, da žena mora prejemati razume, da »premalno za moža skrbi«, da mu je »premalno privlačna«, in tako dalje, vse polno raznovrstnih izgovorov, ki iz glasno iz teh »opravičevanj« ali »obtožb« kriče: žena mora biti moja sužnja, bitje v zabavo, v slast, a od mene, ker sem moški, nima ničesar zahtevati. Ko se je naveličam, ko jo izčrparam, pa si moram poiskati hetero. To je moja pravica moškega.

V št. 12, kjer neka Mara nehoti in indirektno dokazuje, kako je ona potrebna nekemu možu, ki mu njegova Ksantipa več ne udi zabave in privlačnosti in v mnenju št. 27, kjer neki 20 let (?) poročeni Stefanov, ki ni »pijanec«, ne ponočnjak in ne babjček — istotako dokazuje, da potrebuje moški spol (on, ki ni babjček, pa še posebno) hetero, me je napotilo, da tudi jaz spregovorim besedico.

Nisem poročena, dasi sem že prvo mlado prekorčala, pa nimam tudi želje, da bi se poročila, dasi snubcev ne manjka, ker nisem brez dote. Hotela bi biti mati, a neza-

konske gledajo preveč po strani in otrok, ki vpraša po očetu, bi tudi trpel, če bi ga ne bilo, kakor vidim to tam, kjer mož in oče odhaja od Ksantipe in hodi s hetero. Imeti pa moža, ki bi mi bil mož samo zato, da bi bil lastnik moje dote, iskal si pa potem, ko bi mu rodila par otrok, ko bi mu postala že vsakdanja in bi mu ne bila več »privlačna« in se »premalno brigala zanj« (ker bi morala vzgajati otroke) hetero, tega pa ne maram.

Kako je strašno za ženo in mater imeti moža, ki povdarja, da ni »babjček, ponočnjak in pijanec«, pa vendarle išče hetero, vidim pri svoji znanici malone vsaki dan.

Poročila se je z moškim, ki ji je prisegel ljubezen. Lepa je bila, in še zdaj je lepša, kakor njegova hetera. Vsa mlada se mu je zaupala. Delala je zanj, ko on ni imel službe, noč in dan. Trpela, prejkajala noči, ko ga je zadel nezgod. Skrbela za otroke in pozne nočne ure so jo videle pri delu.

Troje otrok imata. In akoravno je ona ljubka žena, povdarjam, lepša še sedaj s tremi otroci, od hetero, ki nima nobenega, se je njen mož spomnil, da ima privilegij, pokazati se kot možki. Poiskal je hetero. Dokler ga je žena vzdrževala in delala za vsakdanji kruh in tako hranila njega in otroke, mu je bila še pridna, najboljša žena. Tako jo je vsakemu hvaliti! Kajti videl

je, da mu je potrebna in da skrbi »zanje«. Toda dobil je službo Postal je nekoliko večji gospod. Žena mu je sedaj postajala dolgočasna, vsakdanja, otroci mučno zlo. Treba je bilo najti zabavo, takšne, ki bi učinkovale na njegove občutke — duševne ali erotične, postranska stvar — in je našel primerno hetero. Sedaj ne pozna več žene, ne otrok. Večkrat slišim, ko punčka in fantek sprašujeta: »Mamica, zakaj pa naš atek noče nikdar z nami na izprehod, kakor dela to sosedov? Zakaj je tako malo pri nas? Zakaj te vedno krega?«

Otroške oči gledajo vprašujoče in otožno v mamu, ki skriva solze in ne ve, kaj bi odgovorila. Taki prizori mi naravnost odbijejo misli na možitev.

Seveda, moškemu je glavno dobiti mlado, zalo dekle, živeti z njo, dokler mu ne postane vsakdanja — saj enakomernost je vedno dolgočasna — a potem, ko ji naprti kopicco otrok, mu je pa »premalno« zanimiva in »privlačna« in ga »ne razume«. To so si cer nazori duševne degeneracije, le žal, da so dandanes že tako pogosti. Kaj takemu do otroških src in duš, kaj takemu do otroških hrepenenj in do žene, ki mu je žrtvovala vse — hetero hoče, a Ksantipo stran, proč od nje.

Moški, ki nima smisla za duševno življenje svoje družine (žene in otrok), nego stremi samo po svojih erotičnih doživljajih, ki noče razumeti položaja matere in nima smisla pokazati se kot oče napram svojim otrokom in razumeti, da otrok mora imeti mater in očeta, da se čuti srečnega, tak moški naj se raje ne poroči, še manj pa naj postane oče. Fantje, iščite si hetero, v zakon pa ne zapeljajte Ksantip! Olga S.

30

Na to vprašanje odgovarjajo z zelo različnimi odgovori. Prvi se boji, da ne bi prišel »pod copato«, druga se boji, da je mož ne bi pustil svobodno se udejstvovati v sportu, eden se zopet boji, da ne bo mogel ustreči vsem kapricam svoje žene itd. Vse na pa noče stopiti v zakonski jarem le iz strahu, da bi bil zakon nesrečen, ko se dandanes toliko čita o tragedijah zaradi nesrečnega zakona, o razporokah zaradi zakonolomstva in o sličnem. Vzrok temu je pa gotovo le tozadevna nepoučenost, bodisi ženi ali nevesti.

Oglejmo si današnjo vzgojo mladine. Otroci pride v ljudsko šolo, kjer se nauči v glavnem pisanja, čitanja in drugih malenkosti. V srednji šoli ga krmijo z matematiko, fiziko, zgodovino, v višjih razredih s klasiki in filozofijo in z nešteto drugimi vedami. Tako je po maturi, recimo z 18—20 leti zrel, da stopi v svet. Še nekaj let visoke šole, izpiti in če bog da, dobi službo s stalno plačo. Sedaj je pa tudi že zrel za poroko.

Nihče mu ne bi ugovarjal, če bi se oženil. Ali kje naj vzame pogum, da se za vedno zveže z ženo, ko se mu niti ne sanja, kaj je pravzaprav zakon? Saj ga v tej stvari še nihče ni poučil, saj mu ni v vseh dolgih letih vzgajanja nihče niti z besedico razložil glavnega smisla življenja, t. j. vprašanja zakona in potomstva.

Starši se navadno ženirajo govoriti z otrokom (četudi je že odrasel) o teh stvarih; v šoli ne obravnavajo tekom dolgih let solanja niti ene stvari o življenjskih vprašanjih in edini tozadevni pouk mu daje njegov »izkušeni« tovariš, ki ga je »poučile« kak se bolj »izkušeni« nepridiprav. Dalje čita v časopisih o tragedijah zaradi nesrečnega zakona, morda tudi od bližje pozna družinske razmere kakega znanca, in to je vse njegovo znanje o zakonu.

Kako naj bo potem tako ustvarjena slika o zakonu pravilna, da ne bi bilo po poroki takih razočaranj, ki napravijo zakonsko življenje nezgodno?

Zato mislim, da je ravno strah pred nesrečnimi zakoni (katerim je pa vzrok navadno le razočaranje zaradi napačnega predstavljanja zakonskega življenja, ki si ga človek naredi v svoji nepoučenosti) glavni vzrok, da se toliko mladih ljudi izogibljajo zakonskega jarma.

Žalostno poglavje

Vse etape v razvoju človeštva od primitivnih začetkov socialne strukture do današnje moderne ureditve družabnih odnosov so poznale ljuto borbo med konservativnim in svobodno mislečim taborom, v vseh časih so padale žrtve na oltar napredka in vedno so poedinci mislili, da so te žrtve zaman. Naravni zakoni, po katerih se mora človeštvo hočeš nočeš razvijati in tudi razvijati, so pa pravilni in ne dopuščajo, da bi žrtve padale brez koristi za namen, kateremu so bile doprinešene.

Vedno več je na svetu ljudi, ki mislijo z lastnimi možgani, vedno hujsi je odpor proti onim, ki hočejo svoje nazore drugim vsiliti, dekretirati. Na drugi strani je pa tudi vedno hujsi krik in vik, ki so ga zagnali čuvarji nezmotljivosti in nedotakljivosti svojih nazorov, čim so začutili, da je zapihal veter, ki jih utegne odpihati. Skrbno zaklepajo vrata in zapirajo okna, da ne pride ta veter do njihovih možganov. Nihče bi jim tega ne zameril, saj bi ne bilo nobene škode, če bi jim duh časa ustavljal zarjavelo kolesje v glavi, da si ne lastne pravice zapirajo tudi drugim pogled v svet in držati njihovo duševno ožornje v mejah, ki so jih sami določili. To je velika predrznost, ki je pa značilna za konservativce vseh časov in branž.

Tisk je postal v novejšem času najvažnejši faktor napredka. Brez njega si kulturnih pridobitev na nobenem polju družabnega življenja skoro ni mogoče misliti. Zato ni čuda, da konservativci tako budno pazijo na vse, kar se pojavlja v tisku. Čim si kdo drzne potom tiska, torej javno, dvomiti o njihovi nezmotljivosti, čim se pojavi misel, ki ni v skladu z njihovimi nazori in seveda tudi račun, zaženo huronski krik in »vik, češ, naša kultura in javna morala je v nevarnosti. A če jih vprašate, kakšna je ta njihova kultura, začno zavijati oči in vam navedejo otrobov, da vam noben antipirin

Za nego Vaših zob more priti poleg Odola samo pasta Odol v postev, ker je pasta Odol za zobe rezultat študija vede ter 30 letnih izkušenj. Pasta Odol za zobe Vam pomore ohraniti Vaše zobe, očistiti jih temeljito ter učinkuje antiseptično. Ni je boljše paste za zobe, kakor je pasta Odol.

ne prežene glavobola. In če pogledate malo globlje v to njihovo moralo, če povprašate pri njih po resnični srčni omiki, se vam začne jeziti lasje na glavi.

Toda namen posvečuje sredstvo in tako sta dvojna morala in lažikultura ona dva svila meča, ki ju vihte ti gospodje v borbi proti resnični morali in resnični kulturi. Čim se pa oglasi kdo, ki hoče ljudstvu dopovedati, da ima vsak človek glavo in v nji od narave dan organ, s katerim lahko misli, nastopijo patentirani modrijani, ki pravijo, da ni treba, da bi »vsak osele« povedal svoje mnenje k temu ali onemu vprašanju. Na to ali ono vprašanje smejo povedati svoje mnenje samo oni, ki imajo monopol in patent na pamet in ki jim je bila že v zarodku dana pravica misliti za druge.

Taki tiči so živeli v vseh časih in po vsem svetu, toda toliko jim menda še ni bilo nikoli in tudi tako prednji ne niso bili, kakor so zdaj. Kar tebi niti meni nič se postavi taka korifeja v pozno svetovno priznane vsevedne, potrk se na prsa in pravi: Samo jaz imam pravico povedati svoje mnenje k temu ali onemu vprašanju, čeprav se tiče vseh in zadeva vse v živo, samo jaz sem nezmotljiv in samo to, kar povem jaz, je pametno, dobro in koristno, vsi drugi ste pa osli, nedorasti moralni slabiji in manj vredni. Prav nič ne pomisli, kdo mu je dal pravico proglasiti sočloveka za nedorastlega manjvrednega. In kje je vzel merilo za presojo moralne kakovosti sočloveka, ki ga tako mirno vrstni med moralne propalce? Je pač moral dvigniti sebe na piedestal moralno neoporečnega človeka in napraviti iz sebe svetniški lik. A da ga pozovete, naj prvi vrže kamen v Magdaleno, če je brez greha, bi mu najbrž omanhnila roka.

Moderno časopisje si prizadeva postati to, kar mora biti, če hoče odgovorjati svojemu namenu, namreč zrcalo mišljenja, hotenja, nehanja in delovanja najširših ljudskih plasti. Temu cilju se približuje tembolj, čim bolj sodeluje z njim ljudstvo samo, čim več ima izvenuredniških sodelnikov in čim večja je slika misli in dela vseh od najnižjega do najvišjega. Zato polaga časopisje vseh kulturnih narodov veliko važnost na to, da pritegne k sodelovanju čim večji krog občinstva, kar je tudi razumljivo, kajti časopis je last vseh, ki ga čitajo. Zato dajejo mnogi časopisi občinstvu možnost, da pove svoje mnenje o vsem, kar ga zanima in kar posega v vsakdanje življenje. Več glav več ve. Skrajno nazadnjaško je pa naziranje, da smejo misliti in presoati razne življenske pojave samo poedinci in da je samo njihova sodba pravilna. Tako naziranje spada v srednji vek in je res žalostno poglavje, da se najdemo ljudje, ki celo javno zastopajo to nazadnjaško stališče.

Prosveta

Koncert ge. Pavle Lovšetove

Dne 8. maja je priredila ga. Pavla Lovšetova v dvorani Filharmonične družbe koncert z izključno ameriškim sporedom. Zastopane so bile umetne in narodne pesmi. Zdi se mi, da so narodne pesmi, ki smo jih slišali, v resnici bolj umetne kot one. Ali pa je bila priredba za glas in klavir tako umetno izdelana. — Znano je, da Amerika ni baš dežela glasbe, izvenzmi jazz, ki se je od tod pritihoval k nam. Tudi tokrat se je to potrdilo. Izmed umetnih pesmi bi ne našel niti ene, ki bi ne spominjala močno na Evropo. Ni izključeno, da je velike vplive zapustil tam Dvořák, kajti tudi smetanovska in dvořakovska mesta sem zasledil v skladbah ameriških komponistov. Prav vse pesmi se odlikujejo po tem, da favorizirajo pevski glas na škodo klavirske spremljave. Priprčan sem, da pride to v Evropo, iz katere je izšlo, zopet nazaj. Iz enostavnega razloga, ker pevec bodo take pesmi raje pel. Najbolj me je ogrela prva pesem sporeda »Pridite pravilni«, ki v globokem religioznem slogu daje prednost pevcu, klavir pa spremlja v arhaičnih enostavnih harmonijah, katere so za taka besedila menda edino mogoče. Vendar, če pri prvi se očituje evropski vplivi, že omenjeni Smetana

in tudi Kienzl (Evangeljnik). Prav dobra, nekako v Mozartovem slogu pisana »Pridite na sveti prod« na Shakespearjeve besede je podobna operni ariji ter prav spretno uporablja koloraturo. Bila je pa tudi ena redkih živahnih pesmi sporeda. Vse ostale so držane večinoma v lirčno-sentimentalnem ali pa arhaično-religioznem slogu, »šel z očedom bom orate« je občutena puccinijevsko, pri pesmi »Nočni veter« ima klavir bolj ilustrativno ozadje. Ako bi bila daljša, bi jo najlažje primerjal z Loewejevimi baladami, ali pa Wagnerjem (Večni mornar). »Ob zori« je mešanica večjih slogov (Debussy, Verdi, romantika). Prav občutena je »Rožni venec«, »Ne kliči me več« je podobna na operni vložki »Priček poje«, »Tiha noč« in »Kaj je pesem« so zelo blizu salonu, slajgerji. Vendar ne očitujejo ritmov jazza ali sploh kakega plesa. Tudi »Zamorski duhov« ne pesmi, dve indijanski in staromeškanski sta ljubavna »Marcheta« so lažje žanra, vendar zelo skrbno prirejene. Ameriške narodne pesmi so po mojem mnenju tako podobne našim slovenskim, kakor nobena evropska. V melodiki seveda Glede ritma, ki naj bi bil za ameriške pesmi po svojih sin kopah značilen, ne morem nič reči, ker je gotovo bilo potrebno, da se je jeziku primerno tu in tam kaka punktirana nota preložila iz lahke dobe na težko. Takozvane »zamorške« celotonske postope se zasledil je v indijanski (Ljubavni klici), pa še to v spremljavi z bolj harmonskim pomenom kot melodijam.

Posvetil sem nalašč večino prostora karakterizaciji skladb, ker je bil to prvi naš koncert te vrste.

Gospa Lovšetova je pela umetne pesmi vse v prevodu, narodne pa povečini v originalu. Gospa Lovšetova nisem slišal v operi nikdar, zato ne morem primerjati njene nastopa s prejšnjimi. Slišal sem med približno sodo, da je gospa Lovšetova glasovno vedno mlajša in svežija. In sem verjel. Ne vem, kaj bi bolj pohvalil, ali točno, razumljivo deklamacijo, ali brezhinno tisanje dinamike (brez pretiravanja!) ali njen nad vse simpatičen, skromen nstop, ali njen srebrnočist, nežen glas, njeno pevsko tehniko, okus v prednahanju ali pa lahkoto, s katero obvlada igranje višine in colorature. Vsaki pesmi se prilagodi in jo podaja drugače kot prejšnjo, nikjer ni ledu o šabloni. Mislim sem samo, koliko teh po večini plitvih pesmi bi slo v nič, ako bi jih ne rešila interpretacija. In kako monotonno bi postalo na koncertu, ako bi se pevska ločila vsake skladbe pri istem kopitu!

Občinstvo je dvorano skoraj napolnilo in ni štedilo s priznavanjem. Nekaj se je moralo ponavljati že med sporedom, nekaj pa končanem programu. Gospa Lovšetova je z uspehom lahko zadovoljna, mi smo tudi. In na skorajšno svidenje! Slavko Osterc.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20.

Sobota, 11. ob 15. uri Krog s kredo. Dujasta predstava pri zniž. cenah. Izven. Nedelja, 12. Utopljena. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven. Ponedeljek, 13. Prireditev PEN-kluba. Recital: je srbskih književnikov. Torek, 14. zaprto.

Opera:

Zaprto. (Turneja po Dalmaciji.)

Nedelja v ljubljanski drami, Dne 12. t. n. se vzporedi Nestrojeva burka »Utopljena« kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Zasedbo običajna.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 10. maja 1929; katoličani: Anton; pravoslavni: 27. aprila, Sp. Sv. Save.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama in opera zaprti. Kino Matica: Noč v Londonu. Kino Ideal: Film ZKD: Orob na severnem tečaju.

Francosko predavanje na univerzi: ob 19. uri predava prof. Rey.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Uster, Sv. Petra cesta; Hočevar, Spodnja škica.

Dnevne vesti.

— Zahvala Glasbene Matice kralju. Po vodom najvišjega odlikovanja ljubljanske univerze je poslala tudi ljubljanska Glasbena Matica Njega Velicanstvu kralju Aleksandru I. zahvalno brzojavko, ki se je glasila: »Iskrena radost je objela vso Slovenijo, ko je zaznala za plemeniti ukrep Vasega Velicanstva, da sme nositi vseučilišče v Ljubljani visoko ime Vasega Velicanstva. Tudi Glasbena Matica ljubljanska želi biti ob tej priliki tolažnik globoke hvaležnosti in resnične udanosti slovenskega naroda Vasemu Velicanstvu. — Za odobro: dr. Vladimir Ravnihar, predsednik.« — Nato je dobil predsednik Glasbene Matice od ministra dvora sledečo zahvalo: »Gospod predsednik! Nj. Vel. kralj je blagovolil odrediti, da vam sporočim njegovo srčno zahvalo za izjavo udanosti, katero ste poslali prilikom odlikovanja ljubljanske univerze. Minister dvora D. D. Jeftić.« — Počastitev spomina generala Stefani-ka. Vojni minister general Hadžić je odredil, da se počasti spomin prvega českoslovskega vojnega ministra generala Stefani-ka na ta način, da priobči »Vojni list« članek o Stefanikovem življenju. Českoslovaški poslanik na našem dvoru g. Jan Seba bo predaval drevi v beograjskem radiu o Stefaniku kot narodnem junaku Českoslovske.

— Zadušnica za vojvodo Stepanovičem v Pragi. V sredo dopoldne se je vršila v pravoslavni cerkvi v Pragi zadušnica za pokojni vojvodo Stepanovičem. Udeležili so se je vsi poslaniki tujih držav, naš poslanik dr. Angelinović in vojaški ataše polkovnik Nedeljković z zastopniki našega konzulata, general Blaha za prezidentovo vojaško pisarno, zastopniki českoslovskega zunanjskega ministrstva, inspektor armade general Podhajsky, šef generalnega štaba general Syrový, več članov parlamenta in senata in drugi odlični zastopniki českoslovske javnosti. Ruski škof Sergej se je spominjal pokojnega junaka in je opravil cerkvene obrede. Pri odhodu iz cerkve so udeleženci izrazili poslaniku dr. Angelinoviću kot predstavniku naše države sožalje.

— Kontraktni uslužbenci Narodnega gledališča v Ljubljani. Prosvetni minister je v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta odredil, da smejo biti sprejeti kot kontraktni uslužbenci Narodnega gledališča v Ljubljani Balata Anton, Grba Pavel, Janko Vekoslav, Kogoj Marij, Majdič Vera, Marček Stevo, Rumpelj Emil, Svetel Heribert, Balata Vera, Bratina Valo, Debevec Ciril, Debeljak Darinka, Kaukler Miho, Nablocka Marija, Potokar Alojzij, Sancin Modest, Slavčeva Maša, Dežman Anica, Florjancić Zofija, Gerlovic Zofija, Gostić Josip, Jarg Angela, Erklavc Marija, Pip Alojzij, Buh Angela, Rus Marija, Sekula Alojzij, Simončič Maks, Skele Ruža, Vilfan-Kunčeva Zinka, Jeraj Karel, Jakl Anton, Stanič Franc, Prinčič Franc, Kante Gustav, Müller Gustav, Feršnik Edvard, Kreisinger Josip, Beza Bohumil, Drapal Silvester, Flego Branko, Breila Anton, Laun Vaelav, Gregor Janko, Pokorny Josip, Mlejnik Anton, Volovšek Franc, Matousek Edvard, Hosner Josip, Juvan Tomaž, Karas Franc, Klier Anton, Voltart Ziga, Bauer Josip, Dubravski Julka, Golovin Peter, Gerberle Ada, Smrkolj Vali, Gajša Marta, Geržina Olga, Kirboš Fani, Pavšić Gizela, Skala Greta, Pohlman Maks, Navinšek Emil, Jakl Alojzij, Ivanuš Matija, Pečnik Josipina, Skružny Vaelav, Vavpotič Bruno, Gorjup Ciril, Mrak Franc, Cesar Franc, Matjašič Ivan, Rakovec Herman, Šajc Ivan, Strah Ivan, Stunec Valentin, Komar Avgust, Matetek Ivan, Čilenšek Marija, Drenovec Josko in Murgelj Franc.

— Razpisane sodne službe. Pri okrajnih sodiščih v Kamniku, Ložu, Koziem, Ptuj, pri Sv. Lenartu in Slovenskih goricah in v Gornji Radgoni se oddajo mesta pisarniških uradnikov, v Gornji Radgoni 2 mesti.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list št. 48, z dne 8. t. m. objavlja zakon o centralnem tiskovnem uradu, zakon, s katerim se odobrava pogodba sklenjena med kraljevim SHS in francosko družbo tuzijski fosfatov, gnojil in kemijskih proizvodov d. d. na račun francoske družbe hidroelektričnih sil v Dalmaciji o prenosu in razširjenju koncesij za izkoriščanje vodnih sil Krke in Cetine v Dalmaciji, pravilnik za zamejitev katastrofičnih (davnih) občin, izpremembe in dopolnitve v pravilih o polaganju državnega strokovnega izpita uradnikov ministrstva za socialno politiko in uredbo o natančnejših navodilih glede konstituiranja odvetniških zbornic.

— Nalezljive bolezni v mariborski oblasti. Od 8. do 14. aprila je bilo v mariborski oblasti 12 primerov hripje, 76 vnetja prsne slinavke, 2 noric, 6 tifuznih bolezni, 79 škrlatink, 41 ošpic, 11 davice in 7 šenja.

— Prepovedani publikaciji. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi madžarski list »A Mai Nap« in knjigo »La vie de Lenine«, ki je izšla v francoskem jeziku v Parizu.

— Iz carinske službe. Za carinika pri glavni carinarnici v Mariboru je imenovan upravnik Adolf Mataušek.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, vedro in toplo vreme. Tudi večer je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Povsod je temperatura znatno poskočila. V Beogradu in Skoplju je bilo večer 29, v Sarajevu in Zagrebu 28, v Splitu 27, v Ljubljani 24, v Mariboru 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763 mm, temperatura je znašala 13 stopinj.

— Oddaja zapuka prodajalne na postaji Laška se bo vršila potom licitacije 23. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu. Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— K popravku v »Slovenskem Narodu« od društva »Dobrodelnosti« in »Jugoslovske knjigarne« smo zvedeli na merodajnem mestu sledeče: Res je, da so bila v hiši društva »Dobrodelnost« nekatera stanovanja vso zimo prazna, res je, da je društvo »Dobrodelnost« dalo preurejati stanovanjske prostore v obrtni brez stavbnega dovoljenja, res je, da stavbenik ni niti firme razobesil, res je, da je magistratni inženjer osebno prepeval delo izvrševati, res je, da je ponovno magistratni inženjer šel na lice mesta in je delo ustavil, res je, da je društvo »Dobrodelnost« prosilo naknadno za dovoljenje preureditve, res je pa tudi, da je bil na predloženih načrtih napis »last Jugoslovske knjigarne«.

Ne zamudite zadnje prilike! Danes zadnji dobrosrpski film

„Beli šator“

Vsakdo, ki ga je videl, se je prav res prisrčno nasmajal. Smertnosne atrakcije lepe žaide, ki ne pozna osebne nevarnosti v borbi za ljubljensko svojo srca.

Predstave ob 4., 6.15, 7.30 in 9. uri. Telefon 2730.

Kino »Ljubljanski dvor«.

— Gradnja vodovoda na gorenjem Jadransko. Občina v Crikvenici je začela graditi vodovod. Rezervoarji so na Triblijskem polju v višini 90 m nad morjem. Napeljava vodovoda stane več milijonov dinarjev in bo v dveh mesecih končana. Tako bo Crikvenica, ki je vedno bolj obiskovano kopališče, preskrbljeno z dobro pitno vodo. V nočtu je tudi vodovod pri Zrnovicah, ki bi stal okoli 9 milijonov Din. Država je v obzirala za ta načrt okoli 2 milijonov Din. Leto bodo začeli graditi vodovod tudi v Baski na Krku. Stal bo okoli 600 tisoč Din.

— Z nožem v trebuh. V bolnico so davi pripeljali težko poškodovanega 26-letnega delavca Frana Dadairna, zaposlenega v Jugočeški tovarni v Kranju. Dadairin je bil sinoči na kmečki veselici v Kranju. Med gosti je nastal prepir in pretep in med pretepom ga je nekdo sunil v nožem v trebuh. Dadairnova poškodba je smrtno nevarna.

— 130 sodov olja v plamenih. V ponedeljek jutraj je nastal požar v skladiščih Standard Oil Comp v Pančovi. Požar se je bliskovito širil. Gasilna akcija je bila nemogoča. Med prebivalstvom, zlasti v bližnji okolici, je nastala panika, ker se je mislilo, da je v skladišču tudi bencin. K sreči v skladišču ni bilo bencina. Nekaj dni pred požarno katastrofo je podjetje vse bencinske zaloge prepeljalo v drugo skladišče izven mesta in to na odredbo policije. Gasilci, katerim je prišlo na pomoč tudi vojaštvo, so požar lokalizirali, da se niso vnele sosednje hiše. Skladišče je popolnoma pogorelo. V njem je bilo 130 sodov strojnega olja. Škoda znaša več stotisoč dinarjev.

— Zastupjalci iz Toraka. Meseca avgusta lani je orožniška postaja v Malem Toraku dobila ovadbo, da je seljakinja Saveta Damjan zastupila na pripravljanje svojega ljubčka Jurija Francova svojega moža Toradorja Damijana. To je bilo že 1. 1918. Orožniki so osumljenko aretirali in jo izročili sodišču. Obtožnica navaja, da je Todor Damijan odšel k vojakom 1. 1924 in se je vrnil šele po prevratu. Med tem se je žena seznanila z Jurijem Francovim, ki se je preselil k nji in se ni hotel umakniti možu. Dobil je strup ter ga dal Saveti, da bi zastupila moža. Ker strup ni učinkoval, je Jurij napadel Damijana v hlevu s sekirjo ter ga vrge pod konja, kakor da se je pripetila nereda. Vsi so mislili, da je Damijana ubil konj. Pred tedni so truplo izkopali in želede poslali kemičnemu zavodu v Beogradu, ki je ugotovil, da je bil Damijan zastupljen z arzenom. Francova so aretirali.

— Harakiri starca iz Vršca. Bivši pek v Vršču 75-letni Naum Apostolovič si je hotel pred dnevi v svojem stanovanju nasilno končati življenje. Starec je izvršil najprvo harakiri. Prezeral si je z nožem trebuh v rolini 20 cm. Nato si je prezeral še vrat ter se težko pokodoval. Prezeral si je več žil. Našli so ga v mlaki krvi na tleh. Odpeljali so ga v bolnico kjer se bori s smrtjo. Vzrok nenavadnega samomora je težka živčna bolezen.

— Ljubavni roman Dunajčanke in Sarajevčana. Lani meseca junija je neki sarajevski trgovec odšel na Dunaj, da bi nakupil raznega blaga. Na Dunaju se je trgovec počutil prav dobro. V veselju družbi se je seznanil tudi z brhko Dunajčanko. Pred tednom dni je pa trgovec prejel poziv sodne dni za plačilo alimentov. Trgovec preklinja trenutke, ko se je seznanil z zapeljivo Dunajčanko. Dunajčanka namreč trdi, da je rodila sinčka, ki je popolnoma podoben Sarajevčanu in katerega oče ni nihče drugi nego on. Trgovec se je seveda pritožil in pred dnevi se je vršila razprava v Sarajevu. Trgovčev zagovornik je predlagal preiskavo krvi dozvednega očeta, deteta in matere. Sodišče je predlog sprejelo. To je tudi prvi primer pred sarajevskim sodiščem, da je dovolilo preiskavo krvi in ni očeta takoj obsodilo na plačevanje alimentov.

— Zaročenko je umoril. Včeraj se je vršila pred sodiščem v Ogulinu razprava proti Antonu Hrastini, ki je umoril na Sušaku svojo zaročenko. Hrastina je bil zaročen z neko Sofijo Ferrari. Nekaj dni pred poroko mu je pa zaročenka izjavila, da ga ne more vzeti za moža, ker ga ne ljubi. Hrastin je ponoči vdrl v zaročenkinino sobo ter jo spečo v postelji ustrelil. Sodišče ga je obsodilo na 12 let težke ječe.

KDOR OGLASUJE, TA NAPREDUJE!

Iz Ljubljane

— Iz Služatelji zagrebške filozofske fakultete v Ljubljani. Včeraj popoldne je prispele z potniškim vlakom v Ljubljano 40 slušateljev zagrebške filozofske fakultete. Med njimi je nad polovico študent. Na kolodvoru so jih prisrčno sprejeli slušatelji ljubljanske filozofske fakultete s profesorjem dr. Ozvaldom na čelu. Gostje so danes hospitalirali na ljubljanskih srednjih šolah. Popoldne prisostvujejo seminarjskim vajam, zvečer se pa vrši njim na Čast sestank v restavraciji »Zvezda«. Popoldne si ogledajo tudi razne zanimivosti Ljubljane.

— Iz Javna seja občinske uprave ljubljanske. V torek 14. t. m. ob 17 se bo vršila v mestni dvorani javna seja občinske uprave ljubljanske. Na dnevnem redu je poročilo finančnega odseka, gradbenega odseka, personalno-pravnega odseka in upravnega odbora mestne elektrarne o nakupu elektrarne v Mostah in o daljavi električnega toka občini Moste. Javni bo sledila tajna seja, na kateri se bodo obravnavale personalno-pravne zadeve.

— Iz Finančna direkcija v Ljubljani opozarja. Da je izvršljiv dne 15. maja t. l. drugi četrtletni obrok davkov za leto 1929. Kdor do tega dne ne poravnava vsega dosepelega davka, se mu računijo od tega dne na neplačane vsote davka letne godotnostne zamudne obresti do dne plačila. Poleg tega se računji za vsak vročen opomin od vsakega dinarja davčnega dolga ena para ekskucijskih stroškov. V interesu davkoplačevalcev je, da dosepele davke do gornjega roka poravnajo.

— Iz Organizacija borbe proti raku. Statistike zadnjih let kažejo, da zahteva takoj za tuberkulozo največ človeških žrtev rak, obenem pa tudi, da se rak vedno bolj razširja. Po celem svetu se ustanavljajo društva za pobijanje raka. Tudi pri nas se je ustanovilo tako društvo. Ako hočemo, da omejimo in zatremo v kali to strašno bolezen, je potrebno sodelovanje vsega prebivalstva. G. prof. dr. Alojz Zalokar, ravnatelj bolnice za ženske bolezni v Ljubljani bo predaval v ponedeljek 13. maja ob pol 20. uri in ponedeljek 27. maja ob pol 20. uri v Radio-Ljubljani o temi »Organizacija borbe proti raku«. Radi velike važnosti vprašanja borbe proti raku, se obištevno opozarja na to nadvse zanimivo in koristno predavanje.

— Izlet umetnostno - zgodovinskega društva v Dalmacijo. Za izlet UZD v Dalmacijo se je prijavilo 21 izletnikov, za katere so storosti 1. razreda na izletniškem parku Salona že rezervirani. Salona odhaja iz Sušaka v sredo dne 15. maja ob 14.30 popoldne na srednjevo pot do Dalmacije. Ker treba denar za park (1700 dinarjev) odposlati naprej, naj ga pripraveci najkasneje do sobote, 11 t. m. opoldne pošljejo podpisaniemu muzeju. V ponedeljek 13. t. m. dobe nato pri podpisaniemu vozne listke za park. — Kdor ne mara uporabiti hrvaške proge na Sušak, naj si pravčasno oskrbi potni list pri policiji (2 slike) ter tranzitni vizum za dvakrat pri ital. konzulatu 25 Din, priložiti sliko). Oni, ki uporabijo komodorjevo zvezo na Sušak preko Italije, odhajajo iz Ljubljane s prvim jutranjim brzovlakom. — V ponedeljek 13. t. m. ob 20 zvečer v zadnji sobi restavracije Slon sestanek izletnikov, na katerem se dogovore vse podrobnosti. — Dr. St. Vurnik, muzej.

— Jakopčeva razstava je odprta se do incl. 13. t. m. Kakor izvem, si bodo v ponedeljek ogledali razstavo člani beograjskega in zagrebškega Penkluba.

— Iz Občinstvo se opozarja, da je dostop v novo mestno hišo na Poljanski cesti brezpogojno vsakomur prepovedan. Izjemna dovoljenja za ogled hiše lahko izda le župan.

— Iz Francosko predavanje na univerzi. Pod pokroviteljstvom francoskega instituta v Ljubljani se bo vršilo jutri ob 18.50 v slavnosti univerzitetni dvorani predavanje g. prof. Reya s skioptičnimi slikami o predmetu: »Le sentiment de l'antiquité dans l'art français (Le Lyrisme)«. Opozorjamo, da je g. prof. Rey, ravnatelj arheoloških izkopnin v Albaniji, odlični znanstvenik in da je njemu pripisovati mnogo važnih iznajdb, ki so vzbudile pozornost med omikanim svetom. Člani in prijatelji francoskega instituta in prijatelji francoske kulture so iskreno povabljeni, da prisostvujejo temu predavanju.

— Iz Prodaja konjskega gnoja se bo vršila potom licitacije 18. t. m. pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 3. Pogoji so na vpogled pri isti komandi.

— Iz Obvestilo preselitve specialnega ateljeja za črkoslikarstvo iz Gosposke ulice št. 4 na Tržaško cesto 11 (nasproti tobačne tovarne). Lud. Strukelj.

— Iz Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev v Ljubljani vabi svoje člane na izlet, ki se bo vršil v nedeljo 12. t. m. na sv. Goro pri Litli. Odhod z vlakom ob 7.38 uri jutraj. Izleta se udeležijo tudi člani ostalih v Zvezi včlanjenih društev. Pridite z družinami in prijatelji. 303-n

— Iz SK »Jadrano«. Danes sestanek v Narodni kavarni. Sklicujem vse navedene člane: Logar, Steiner, Zor, Sever, Plešnik, Oven, Potokar, Maracol, Gabršček, Sušnik, Čemažar, Bezla, radi nedeljskega gostovanja. — Kapetan.

— Iz Seznan najdenih predmetov, prijavljenih policijski direkciji v Ljubljani, v času od dne 16. do dne 30. aprila 1929: 100 Din bankovec; 2 bankovca po 100 Din; 50 Din; 1 zlat poročni prstan; 1 zlat prstan z rdečim kamnom; 1 denarnica 53 Din 60 p; 2 moška dežnika; 1 ženski dežnik; 1 zastavni listek mestne zastavljavnice v Ljubljani, št. 5733; 1 svilena ženska šerpa; 1 čoln; 1 pes lovske pasme, nemški, rjavi kratkodiak, nosi znamko št. 536 in sliži na ime »Ris«; 1 listnica v njej svezjen ključev; 1 knjiga z napisom »Živčevje človeka«; 1 hranilna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani na ime Marjan Kožlj; 1 živ racman in 1 športna čepica. — V železni-

skih vozovih so bili najdeni sledeči predmeti: 1 aktovka s spisi, 2 palici, 7 dežnikov, 1 zavitek perila, 1 lesen stativ, 1 jopica, 1 kladivo s črkami »S. B.«, 3 kolenske zračne sesalke, 1 etui iz aluminija, 2 moška klobuka, 1 usnjena torba s kruhom, 1 par damskih čevljev, 1 denarnica z 10 Din, 1 pločevinasta doza, 1 žoga, 1 zavitek z damsko obleko, 2 para hlače, 1 prazna denarnica, 1 lončen holec, 1 čepica, 1 srajca, 1 kravata in 218 m blaga.

— Iz Zveza društev privatnih nameščencev Slovenije vabi vse člane ljubljanskih društev na nedeljski izlet na sv. Goro. Odhod ob 7.38 uri iz Ljubljane do Save. V primeru dežja izlet odpade. Člani naj pripeljejo seboj družine in prijatelje.

— Iz Dotični, ki je našel (pobral) na praznik v četrtek pri prvem gorenskem

Vtisi z izleta Jadranske Straže v Grčijo

Namen potovanja. — Težave z jezikom. — Solun in njega prebivalci. — Grki so na zunaj pobožen narod.

Atene, 7. maja. 1. maja okoli 24. ure se je odpeljalo iz Beograda 200 izletnikov Jadranske Straže v Grčijo, med njimi šest Slovencev. Izlet ima propagandni značaj; namen mu je medsebojno spoznavanje prebivalcev obeh sosednih držav in uditvitev prijateljskih stikov med obema narodoma. Inicijativa za izlet je izšla iz našega poslanstva v Atenah. Železniška uprava v Beogradu je poskrbela za ugodno vožnjo s tem, da je dala izletnikom poseben brzovlak, ki je do ločen izletnikom za ves čas izleta.

Izletniki so bili povsod prijazno sprejeti. Imajo pa težave z jezikom. Grki govorijo skoraj izključno samo novogrški tuji s tujci. Od tujih jezikov pomaga potniku po Grčiji še največ francoščina, toda tudi ta zelo malo. Sem in tja razumejo par besedi ruskih ali italijanskih, na zadnjem mestu srbskih. Angleščine, ki je sicer v pristaniških mestih občevalni jezik s tujci, ne razumejo uiti v Solunu, niti v Atenah. Uradni jezik jugoslovske cone v solunskem pristanišču nam je pravil, da celo v uradnem občevanju vračajo Grki francosko pisane vloge in zahtevajo grške. Tudi naši delegaciji, ki je poselila Venizelosa in predsednika grške republike (ki pa sta bila oba odsotna), so dnevno službo vršili uradniki na francoska vprašanja odgovarjali samo grško. V Grčiji je torej nacionalizem zelo razvit. Kdor potuje v Grčijo in hoče od potovanja kaj imeti, naj se prej seznanji z novogrščino. Ta vtis smo dobili vsi izletniki.

Po približno 20urni vožnji iz Beograda smo prispeli v četrtek zvečer v Solun. Po kratkem sprejemu na kolodvoru so nas razvrstili po določenih hotelih. Drugi dan — na pravoslavni veliki petek, smo si ogledali dopoldne v pristanišču svobodno grško cone (eleuthera zona) in jugoslovensko cono. Svobodna grška cona je namenjena v povzdigu grške trgovine. Je privatna ustanova pod državnim protektoratom. Grški uvozniki in izvozniki smejo tu držati uvožno in tranzitno blago, seveda samo gotovo dobo, ne da bi plačali carino. Carina se plača šele, ko se blago proda za porabo v državi, odnosno, ko se izvozi.

Jugoslovska cona obsega 94.000 m². Za časa balkanske vojne 1. 1912 je bilo sicer med Grki in Srbi dogovorjeno, da odstoperi Grčija mnogo večji kompleks Srbije. Toda prvotno določeni obseg se je pod raznimi političnimi vplivi pri poznejših pogajanjih vedno zmanjševal, dokler ni končno definitivno dosegel današnje precej ozke meje. Naprave (skladišča in dr.) v jugoslovenski coni pa so francoska last in plačuje naša država za njih uporabo Francozom formalno najemno.

V poslopju svobodne grške cone je pozdravil Jugoslovene predsednik grško-jugoslovske lige. Pozneje je bila v hotelu Mediterranean Palas Jugoslovenom prirejena zakuska. Grškemu narodu sta izrekla napitnice podpredsednik Jadranske Straže, polkovnik Vasa Božidarović in dr. Silović, prof. zagrebške univerze. Od grške strani je napil našemu prijateljstvu g. Margorodato.

Solun šteje danes okoli 300.000 prebivalcev. Razporejen je v glavnem v ravnini ob morju, le nekaj v brdu. Iz razločno vidne daljave mu ob morju blešči nasproti s snegom pokrita glava gore Olimpa. Prebivališče grških bogov spominja po svoji veliki in obliki na našo Begunjsko. (Ne zamerite mi grški bogovi, da primerjam vaš sedež s kranjsko goro). Prebivalstvo Soluna tvorijsa a treh četrtin Grki, ostalo četrtino tvorijo židje in okrog 8000 Jugoslovenov. Povsod se še kažejo spomini svetovne vojne in ogromnega požara iz 1. 1917: razdejane hiše in ne samo hiše, ampak cele ulice in okraj.

V Solunu zidajo na vseh straneh. Evropsko gleda le par glavnih ulic, pred vsem trg sv. Zofije, ki je urejen povsem velikomestno, večji del mesta, tudi nove ulice, pa so orijent v polnem pomenu te besede. Karvarne, trgovine in delavnice, vse je na ulici. Prevladujejo ozke ulice, kjer se v nekaterih komaj srečata dva človeka, (ulice v starem mestu Trsta so širše) z lesenimi kolibami in barakami, kjer gospoduje siromaštvo in je higijena čisto nepoznana zadeva. K tej bedi v Solunu je nedvomno mnogo prispevala katastrofa Grkov v Mali Aziji, od koder so jih iz njih stotletnih prebivališč do zadnjega izgnali Turki.

Oblast nad Solunom eta v zgodovini večkrat menjala islam in krščanstvo. Viden dokaz temu je posebno znamenita cerkev sv. Dimitrija, ki je bila prvotno krščanska, pozneje so jo Turki spremenili v mošejo, po grški zmagi je bilo spet rehabilitirano prvotno krščansko svetilišče, dokler ga ni 1. 1917 uničil požar, ki je upepelil velik del mesta. Vidijo se še krasni mramornati stebri, ostanki sten obloženi z delci mozaikov in z marmorjem. Tudi današnja katedralna cerkev sv. Zofije je nastala iz mošeje. Islamu je sedaj odzvonilo v Solunu in sploh v Grčiji, ker so Grki vračajojo milo za drago

vlaiku na glavnem kolodvoru zlato zapestno uro in ki je dobro poznan, se poziva, da isto takoj vrne v naši upravi, ker sicer se ga bo policijsko ovadilo.

— Iz JNAD Jadran priredi danes ob 20. uri predvanje v društveni štalnici. Predava g. dr. Kramer. Udeležba za člane obvezna, prijatelji vabljeni!

— Iz Sobotni sokolski pomenki se nadaljujejo na Taboru v soboto 11. t. m. (ob 20 uri. Vhod severni.

— Iz »Dan bonbončkov«, ki ga je priredila moška in ženska C. M. podružnica v Kranju je prinesel družbi Din 2024.50, od ženske podružnice v Novem mestu pa je prišla C. M. družba Din 853.80 od iste prireditve. Vsem prirediteljem in darovalcem iskrena hvala! 306-n

Sport

— Sekcija ZNS (službeno). Delegirajo se k tekam 12. maja na igrišču Ilirije; ob 10.30 uri Ilirija Jun.; Slovan Jun. g. Lukežič; ob 15. uri Svoboda; Villacher S. V. g. Betetto; na igrišču Primorja ob 10.30 Hermes Jun.; Jadran Jun. g. Miklavčič; ob 15.15 Krakovo; Reka g. Pevalak; ob 17. Primorje; Maribor. g. Deržaj.

— Službene objave LHP-a. Na znanje se vzmajo prijave prv. tekem SK Ilirije in SK Mura proti SK Ptulju oziroma ASK Primorju dne 12. V. — SK Iliriji se dovoljuje prijateljstva tekma proti SK Celju v Celju 9. V. Za sodnike se imenujejo za tekmo 9. V. v Celju g. Balasar, za prv. tekmo SK Ilirija: SK Ptulj dne 12. V. v Ptulju g. Cizel (nam. g. Balasar). Na prijavo podsaveznega odbora SK g. Samuda se uvede kazensko postopanje proti igralcem Vuga Olga in Vodeb Danuška (tobe 1. SSK Maribor). Tehnični referent g. Balasar se pooblašča, da sestavi o tej zadevi zapisnik s podsaveznim odborom SK g. Samuda dne 12. t. m. v Ptulju. — Prevenstvena tekma SK Mura: ASK Primorje dne 12. t. m. odpade. Tekma se smatra za dobljeno s 6:0 pri orfaji za SK Muro. — Tajnica.

— Motokolesarski klub »Ilirija« v Ljubljani. Otvoritev medkolesarske dirke se vrše v nedeljo, dne 12. majnika t. l. ob 14. Start in cilj na Tržaški cesti pri km 4, postilna »Kušar«. Razpored: 1. Dirka »Novincev« km 2 — z obratom. 2. Dirka »Juniorov« km 8 — z obratom. 3. Glavna dirka km 20 — z obratom. 4. »Tolažilna dirka« km 5 s obratom. Družila: Prvi trije vsake skupine častne kolajne. Splošno določila: Vozni se po določilih dirkalnega pravilnika Kotarskega Saveza Kraljevine SHS. Pravico starta imajo vsi člani klubov, kateri so včlanjeni v Kotarskem Savezu Kraljevine SHS. Vsak dirkač vzeti na lastno odgovornost ter se mora strogo držati cestnopolijskega reda. Kolesarje morajo biti opremljena z zvonom in rahlo živno zavoro. Ako se za posameznega razpisano dirko ne prijavi vsaj pet dirkačev, se teška izdruži. Zaključek prijav dne 11. t. m. ob 18. uri. Prijave soredna g. Fran Ogrin, Gospodarskega 14. Prijavnice ni. Dirkači se imajo javiti vodstvu dirke točno ob 13. uri 30 na startu. — Ljubljana, dne 1. maja 1929.

— Kolesarski lov na Hlco. V nedeljo, dne 26. maja t. l. se vrši »Kolesarski lov na Hlco«. Prijave sprejema takoj o. Fran Ogrin, Gospodarskega 14.

August Blanche.

30

Na valovih strasti

Roman

— Aj, torej so vas te vrstice osrečile! — je vprašala maskirana dama z glasom, ki je pričal o zavisti in ljubosumnosti, kar je Cambon dobro slišal, kajti če ima človek zavezane oči, se mu poostri sluh.

— To je samo ob sebi razumljivo, če dobimo pismo od dame...

— Kateri niti ne poznamo?

— Saj baš v tem tiči vsa pikantnost. Kdo ve, da-li bi bilo zanimivo, če bi jo poznali, kajti...

Armand je nenadoma utihnil, kajti njegov čut je bil enako napet, kakor sluh. Začutil je, kako je mehka ročica stisnila njegovo roko.

Toda Cambon je dobro pazil, da ne odgovori na to intimnost. Še vedno je prevladoval v njem razum, še vedno je bil sin severa.

— Bali smo se pa, da bi pismo ne prišlo v nepoklicane roke, — je dejala maskirana dama in umaknila ročico iz nevhvaležne roke.

— Tega se ni bilo treba bati, — je odgovoril Armand... in sicer zato ne, ker stanujem s strahovi pod isto streho. K meni nihče ne zahaja, kvečjemu, če je kdo prisiljen.

— Torej nimate prijateljev? — je vprašala maskirana dama sočutno.

— Bil bi velik nevhvaležnik, če bi kaj takega trdil... toda kaj pomeni prijateljstvo smrtnikov, če se boje nesmrtnih?

— Ali imate same strahopetne prijatelje?

— Poznam enega, ki ni strahopetnež.

— In ta je?

— Tisti, ki je v moji odsotnosti vtaknil pisemce v ključavnico.

— Ah, vi me smatrate za prijatelja? — je vprašala maskirana dama vsa srečna.

— Kaj ste bili res vi?

— Da, gospod.

— No torej, morda mi izvolite povedati, kako ste našli moje skromno stanovanje?

— Me, ženske, ne poznamo nobenih ovir.

Ta čas se je kočija ustavila.

— Smo na cilju, kaj ne? — je vprašal Armand.

— Da, gospod.

— A kaj moram storiti zdaj?

— Izstopiti iz kočije.

— In potem?

— Skiditi mi.

— A robec?

— Ostanite tam, kjer je.

— Dokle?

— Dokler vam ne rečem, da ga lahko odložite.

Armand je slišal, kako so se vratca kočije od zunaj odprla.

— Izvolite mi podati roko, — je dejala maskirana dama.

— Aj, vi ste že izstopili, — je odgovoril Cambon in iztegnil roko, v kateri je takoj začutil nežno žensko ročico.

— Tako... zdaj ste stopili iz kočije.

— Hvala lepa... Proklet bodi ro-

bec, ki je kriv, da moram takole nadlegovati damo!

— Ne belite si glave s tem, marveč bodite tako prijazni in sledite mi.

— Saj grem, še otrok bi se ne dal tako mirno voditi, kakor jaz. Dvomim, da bi našli moža, ki bi se vam tako slepo pokoril.

Armand Cambon je stopal zelo previdno, kakor se spodobi slepcu.

— Zdaj sva pri stopnicah, — je dejala maskirana dama.

— Je mnogo stopnic?

— Samo štiri... vodijo na vrt.

— Zdaj sva torej na vrtu? — je vprašal Armand, ko je imel one štiri stopnice za seboj.

— Da, pojdite naprej.

Kmalu je Armand zaslišal, kako lahko vetrič maje veje.

— Zdaj prideva na mostiček, — ga je opozorila maskirana dama.

— Ah tako, na mostiček... tile mostički so dražestni... Čez kaj pa vodi?

— Čez ribnik.

— In v ribniku plava labod... torej čedalje bolj romantično.

— Imate radi labode?

— Če imam radi labode? Ah, bože moj! Naravnost zaljubljen sem v nje... Toda kam prihajava zdaj?

— Zdaj sva pri drugem stopnišču.

— Aj, kaj je toliko stopnišč na vašem vrtu?

— Te stopnice pa vodijo dol.

— Doli? To bo menda zato, ker je tu stopnišče, ki vodi gor.

— Stopajte previdno.

— Tale vrt menda ni za izprehode slepcev.

— Morda res ne.

— Menda je danes prvič, da hodi po njem slepec.

— Mislite? — je vprašala maskirana dama z glasom, ki se je zdel Cambonu malce ironičen.

— Aha, torej ni prvič, — je pripomnil smeje... bogme, milostiva, slepca vodite tako previdno, da moram nehoti sklepati, da ste v tem poslu dobro izurjeni.

— Gospod!

— Oprostite, prosim... Kje pa sva zdaj? Zdi se mi, da se bližava že tretjemu stopnišču.

— Res je. Toda to stopnišče vodi gor in je zelo dolgo.

— Prideva zdaj v poslopje?

— Da, monsieur.

— To je krasno stopnišče, široko in udobno, kakor v palači.

— Saj tudi ste v palači.

— Tem bolje.

— Zakaj? — tem bolje?

— Ker stanujejo odlične dame navadno v palačah.

— Kaj tako hrepenite po odličnih damah? — je vprašala maskirana dama z istim tonom, kakor v kočiji.

— Da, če se tako zavzemajo za siromašne ljudi, kakor se ta zame.

„Car Mihail“ obsojen na smrt in ustreljen

V Rusiji se zopet pojavljajo samozvanci. — Senzacionalna obravnava proti samozvancu Žmurčuku in njegovim pomočnikom.

Rusijo so zopet začeli vznemirjati razni samozvanci, ki se izdajajo za člane carske rodbine ali celo za carja samega. V mnogih krajih sovjetske Rusije se pojavljajo pustolovci, ki trdijo, da so poslani od boga, da obračunajo s sovjetsko vlado in napravijo v matuški Rusiji red. Zgodovina se ponavlja, kar velja posebno za samozvance v Rusiji, ki so nastopali vedno, kadar je preživljala matuška Rusija težke čase in kadar si je začelo ljudstvo prilagajati pravico poseči v državno upravo.

Težko je reči, ali so samozvanci posledica propagande tajnih monarhističnih organizacij ali pa izraz elementarnega pokreta med ruskim ljudstvom, ki je nezadovoljno s komunističnim režimom. Bolj verjetna je druga domneva. Nedvomno pa vzbujajo samozvanci v vrstah boljšešvskih prvakov strah pred bodočnostjo.

Največ prahu je dvignila zadnje čase tajna organizacija, ki jo je vodil »car Mihail«. Harkovska državna politična uprava (zloglasna Črezvičajka) je tajno organizacijo odkrila in ugotovila, da je samozanec, ki se izdaja za carja Mihaila, neki Nikita Žmurčuk. Zanimivo je, da se je Žmurčuk s pomočjo kmetov nad dve leti skrival in da so se pojavile v mnogih ukrajinskih vaseh organizacije, ki so dozdnevno carja Mihaila gnetli in moralno podpirale. Vršili so se celo kongresi tajnih monarhističnih organizacij. V nekem kraju so našli agenti Črezvičajke 6 m pod zemljo izkopano jamo, v kateri so se zbirali privrženci carja Mihaila, ki so imeli v jami tudi skladišče orožja in živil. Agenti Črezvičajke so morali nastopiti proti tajni monarhistični organizaciji z orožjem in na obeh straneh so padle žrtve. Aretiranih je bilo 31 monarhistov, med njimi tudi Žmurčuk.

Te dni se je vršil pred revolucionarnim sodiščem v Umanu proces proti carju Mihailu in njegovim privržencem. Zaslišavanje priči je trajalo štiri dni. Preiskava je dognala, da je bila samozvančeva propaganda zelo intenzivna. Širile so se celo fotografije, na katerih je bil Žmurčuk fotografiran v krogu carske rodbine s krono na glavi in v krasnem plašču. Prebivalstvo va-

si, na katere je car Mihail že imel vpliv, ga je podpiralo tudi gnetno. V njegovo blagajno je oddajalo prostovoljno živila, orožje in denar. Kmetje so samozvancu prostovoljno plačevali davke. Med ljudstvom je bila razširjena vest, da pride kmalu do protikomunistične vstaje in da se pripravlja za komuniste bartolomejska noč.

Državni pravdnik Morozov je karakteriziral v svojem govoru Žmurčuka kot tipičnega protirevolucionarja in zahteval je zanj smrtno kazen. Samozvančeve privržence je razdelil v več skupin in naglašal, da so med njimi tudi nezavedni kmetje, ki so prišli pred sodišče, ne da bi se zavedali, kaj so zakrivali. Razprava je končala tragično za »carja Mihaila« in njegove najožje sodelavce. Žmurčuk, brata Zakrevski in Kopka so bili obsojeni na smrt in smrtna obsodba je bila takoj izvršena. Od ostalih 27 obtožencev je bilo 25 obsojenih na večletno ječo, dva sta bila pa oproščena.

Za Poldeve so se zavzeli

Pariz se te dni imenitno zabava na račun nekaterih poslancev, ki so pošteno nasledili. Naenkrat so dobili pisma, v katerih jih pisce prosijo, naj se zavzamejo za narod Poldevov. Ta narod baje grozno trpi pod srednjeveškim tiranstvom svojih veleposestnikov, ki ljudstvo tako pritiskajo in izkoriščajo, da se mora zgražati ves civilizirani svet. Poslanci naj bi v parlamentu nastopili v zaščito tega nesrečnega naroda in izposlovali od vlade, da se zanj zavzame. To bi se lahko zgodilo na ta način, da bi nastopila Francija s svojo avtoriteto proti izkoriščevalcem nesrečnega naroda Poldevov. Zakonodajalec naj bi se spomnil ubogega ljudstva in to bi priložili spomenik, ki jo nameravajo Poldevi predložiti odboru za pravice narodnih manjšin pri Društvu narodov. Podpisani so bili čudni svetniki: g. Lynexi Stantov, kar zelo spominja na francoski izraz l'inexistant, kar pomeni neobstoječ, dalje gospod Lamidaff, kar pomeni l'ami d'A. F., to se pravi prijatelj »Action Française« itd.

In res, pisma so pisali poslancem gospodje od »Action Française«, glasila skrajne desnice. Pisali so vsem odličnim poslancem levičarskih strank. In večina je šla na lim. Ne da bi segli po leksikonu in se prepričali, če je na svetu sploh narod Poldevov, so odgovorili na pisma s primernimi spomenicami in obljubo, da se bodo v parlamentu za narod Poldevov zavzeli. Zgražali so se nad zatiranjem ubogega ljudstva Poldevov in nekateri so celo zatrjevali, da so jim razmere, v katerih žive Poldevi, dobro znane. Med levičarskimi poslanci se je našel celo mož, ki je za žive in mrtve trdil, da je že davno iskren prijatelj naroda Poldevov.

Kaj je sledilo, si lahko mislimo. Francozi se radi smejo in sedaj se

smeje ves Pariz levičarskim poslancem, ki toliko vedo o narodu, katerega sploh ni.

Letalec padel iz letala

Na letališču v Aspernu pri Dunaju se je v sredo zvečer pripetila strašna letalska nesreča. Mlad letalec, ki je nad aerodromom izvajal smeje zračne akrobacije, je med poletom padel iz letala in se ubil, dočim je letalo strmo glavilo na tla in se popolnoma razbilo.

Pilot Viljem Mejo iz Essena je prišel pred dvema dnevoma na Dunaj. Z letalom »D 14-41« iz letalskih tvornic v Düsselndorfu je hotel izvesti več propagandnih poletov, da bi Dunajčane zainteresiral za nemška letala, tako kakor »Miss Dalmacija« Jugoslovence na svojem propagandnem poletu po Jugoslaviji. Izvajal je nad letališčem razne akrobacije. Za letalo se je zanimal tudi neki Dunajčan, ki je bil pripravljen kupiti ga. Da ga poponoma prepriča o prvovrstni kvaliteti letala, se je pilot v sredo okoli 19. še enkrat dvignil z avijonom v zrak in je nad Aerodromom izvajal smeje akrobacije. Dunajčan je hotel sprva z njim, kasneje si je pa premislil.

Mejo je v zraku izvajal krasne lope in rolinge. Nenadoma so pa številni gledalci z grozo opazili, kako je letalec padel iz letala in treščil na tla. Letalo je še par sekund letelo v vodoravni smeri, nato je pa strmoglavilo na tla. Pilot se je ubil, letalo pa popolnoma razbilo.

Nesreča se je najbrž pripetila na ta način, da se je letalec med izvajanjem akrobacij odvezal pas, s katerim je bil privezan. Baje se je pas pretrgal.

Število komunistov v Rusiji

Ruski novinar Talin priobčuje v pariških »Poslednjih Novostih« zanimivo primerjavo števila komunistov v sovjetski Rusiji s številom prebivalstva. Po ljudskem štetju iz leta 1926 je štela Rusija 48.013.000 prebivalcev. Po štetju komunistov 1. 1927 je znašalo njihovo število 1.064.282 tako, da odpade na vsakih 10.000 prebivalcev 72 komunistov, kar znaša v odstotkih 0,72. Razmerje med komunisti in prebivalstvom je pa v mestih drugačno nego v vaseh. V mestih znaša število komunistov 3,19%, na kmetih pa samo 0,26%. V ruskih mestih so komunisti dvakrat močnejši nego na kmetih. Največ komunistov je v Leningradu in sicer 5,11%, dočim jih je v Moskvi 4,66%.

Število komunistov v poedinih krajih ni enakomerno in je znatno odvisno od kulturne stopnje prebivalstva. V manj kulturnih krajih je več komunistov. Izvzeti sta samo mestni Leningrad in Moskva. Tako je n. pr. v Azerbejdžanu, kjer je 88,4% nepismenih, 1,17% komunistov, v Gruziji 1,06%, na Ukrajini, ki ima največ nepismenih, pa 1,51%.

Zanimivo je tudi, kako je komunistem zdel ruske kmete. V celi Rusiji je bilo leta 1926 okrog 200.000 podeželskih komunistov. Vasi so našteji v istem letu 308.000. Če torej razdelimo vse komuniste tako, da pride na vsako vas eden, ostane še vedno 108.000 vasi brez vsakega komuniste.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

REVMATIZEM.

Zahvalnica.

G. dr. I. Rahlejev, Beograd, Sarajevska 70.

Pred nekoliko mesci sem naročila pri Vas vaš lek BALSAMIKA, ki mi je pomagal proti trganju po vsem životu. Čutila sem težke bolečine v nogah, rokah, v glavi itd., sedaj pa mi je dobro, kar se tega tiče. Iz vsega srca se Vam zahvaljujem za dobroto v svojem imenu in v imenu onih bednih bitij, ki so trpeli kakor jaz, a ste jih Vi rešili. Naj Vam Vsemogočni poplača Vaš trud.

Plehar pri Derventi, 2. junija 1926.

Ana Jablanović, soproga Šolskega nadzornika.

Lek RADIO BALSAMIKA izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij Radio Balsamika dr. I. Rahlejev, Beograd, Sarajevska 70. Dobiva se po vseh lekarnah.

NAJBOLJŠE TAMBURICE

Čarkaševga in sremskega sistema izdeluje in razpošilja ob iarnstvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Gilg

Sisak 610

Kačićeva ulica 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zaston

Odlitkovani z dvema zlatima kolajnama.

— Zahtevajte čekovno položnico! —

Nova knjiga

V založbi Luč je izšla prva knjiga velike povesti

MARTIN BRBEK

Spisal Ivan Podržaj

Knjiga stane do nadaljnjega samo 20 Din. Kdor jo naroči in pošlje denar naravnost založbi Luč, Ljubljana, poštini preda V, dobi knjigo poštne prosto.

— Zahtevajte čekovno položnico! —

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znaklo - Na vprašanja brez znakov ne odgovarjamo. - Najmanjši oglas 5-.

Dvodružinsko hišo

(novo) z lepim vrtom v Stožicah se vsled smrti starišev zelo ugodno proda. Vodovod v hiši. Resni kupci dobe naslov v upravi »Slov. Naroda«.

Tih družabnik(ca)

s 75.000-100.000 Din se sprejme v trgovino z mešanim blagom, vključno na prvo mesto. — Samo resne ponudbe na upravo tega lista. Anonimno ne odgovarjamo.

Čevlje

v kemično barvanje sprejema trdka M. TREBAR.

Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Najboljše barve za barvanje čevljev znamke »Wibra« in »Renold« vedno v zalogi.

Korespondent

slov. in nemškega jezika, zmožen stenografije, strojeopisa, knjigovodstva (bilancist) ter vseh drugih pisarniških del, išče službo v hotelu ali drugem podjetju na letovišču za časa sezone ali stalno. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Večletna praksa«/977.

L. Mikuš

LJUBLJANA. Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo

dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Velika miza

napredal. Cankarjevo nabrežje 3/II. 981

Natakarico

na račun, ki ma voditi kuhinjo na svoj račun — iščem za gostilno v industr. kraju. Vpoštevajo se le ponudbe tistih, ki morejo dokazati moralno neoporečnost ter položiti kavicijo. Nastop meseca maja. — Ponudbe na upravo »Josičpolde«, Ribnica na Pohorju. 585

Krasna prilika

se Vam nudi z nakupom posestva, obsegaajočega hišo z 2 sobama, kuhinjo, kletjo. Poleg nje je lepa kapelica, okoli hiše vrt, lep sadovnjak, lepa njiva in nekaj travnika. Posedstvo leži blizu farne cerkve in šole, je v dobrem stanju, pripravno za obrtnika ali vpolnojenca — tudi za gostilno, oddaljeno 20 minut od železniške postaje. — Zorka Car, Sp. Poljskava št. 48, pošta Pragersko. 904

Gostilna v Zagrebu

dobro 1doča, obiskovana od Slovencev, napredal zaradi nakupa posestva v Sloveniji. Gostilna se proda z licencami, ako je potrebno — event. tudi odda v najem, proti kavciji. Eksistenca sigurna; stanarina nizka. — Interesenti, poslužite se prilike! Vprašanja na upravo »Jutarnjega lista« v Zagrebu, Ilica 246. 983

Z najboljšim uspehom

se nad 23 let uporabljajo Larucina kapsule za ozdravljenje spolnih bolezni (triper, belo kapanje). V vsaki lekarni puščica Din 25.-, S pošto pošlje lekarna Blum, Subotica. 29-L

Služkinjo za vse

čedno, iščem. Naslov v upravi lista. 863

Mag. št. ad 16.251/29.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje

oddajo naprave kanala v Kolezijski ulici.

Ponudbe je pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II. do ponedeljka, dne 13. maja 1929 do 11. ure dopoldne. Tam se dobe vsi potrebni razpisni obrazci in načrti.

Mestni magistrat ljubljanski,

982

dne 7. maja 1929.

Doživetja kralja Debeluha in sinka Debelinka

V največji in najlepši votlini je stanoval kralj-vladar Golega griča. Kraljica je bila že davno umrla in kralj je imel samo še sinka Debelinka. Vsak večer je moral Debelinko sedeti očetu na kolenih, da mu je ta pripovedoval istorije iz starih, debelih pritlikavskih knjig.

Knjiga s 120 zanimivimi risbami. Najprijetnejše kratkočasenje za naše malčke, a tudi za odrasle.

Knjiga stane 12 Din, po pošti 13 Din.

Dobi se v Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica 4, ter pri podružnicah »Jutra« v Mariboru in Celju.

